

marquesat de Denia, pero en curta cantitat y molt més fluix qu' este», MGadea (*T. del Xè* 1, 216); confirma i precisa els llocs Sarthou Carreres: «*llacorella en pilot y en llibre* es el nombre que se da respectivamente a las margas blancas y azules en el partido de Albaida, de cuyo terreno son características», «terreno terciario (*lacorella*)»¹⁵ en el terme d'Albaida, «la ciudad de Onteniente --- està --- en terreno terciario (marga blanca o *llacorella*)»; la mena de terreny damunt el qual està construït el poble de Rugat.¹⁶

Amb això a la vista, no és possible excloure que el punt de partida d'aquest grup III, *llècol/llacorella*, no estigui més en la idea de 'marga', per més que en part sigui una concreció fultosa com ho és la «losa» pirinenca o l'*ardoise* francesa; i encara menys podem estar segurs que hi hagi enllaç etimològic amb *llac* (II) i els seus derivats. Certament és la forma *llacorell/-ella* la que predomina, i el fet de ser amb *a* la valenciana, i la de localitats orientals ben pròximes al límit occidental o xipella (on justament hi ha preferència per la *i* en tantes condicions) confereix més força a aquestes dades. Però tinguem ben present que la dissimilació del tipus *e-é* > *a-é*, normal en valencià (*rabent*, *Micalet* etc.), conduïa al canvi d'un *llacorell(a)* a *llacorell(a)* i fins a generalitzar-lo; i que l'evident unitat de *llècol* amb aquest, invita a decantar-nos per aquesta alternativa (per més que fos concebible un *llècol* derivació retrògrada, on un vocalisme secundari no estranyaria, essent un mot només oriental, hipòtesi que no es pot descartar del tot però és ben rebuscada).

I això ens porta forçosament a tenir molt presents en la qüestió dos importants noms de lloc canigonencs, i la parentela nòrdica que hom els ha assenyalat amb mots, segurament pre-romans, amb el significat de 'pedra': *Leca* i *Llec*. Almenys es pot assegurar que tots dos són molt antics.

Leca és el nom d'una àmplia vall que baixa des dels cims més alts del Canigó cap a l'Est: des de prop del Puig de Tretzevents, en direcció a Corsaví (interposant-se entre aquest poble i les mines de Betera) a desembocar en el Tec; amb un llogaret del mateix nom, en el fons de la vall, més amunt del camí que porta de les mines al poble. Nom que trobem grafiat *Aleca* el 1237, *Aleca* el 1359 i el 1411: «farguerius moline sive fargue situare infra terminale de *Alecha*»;¹⁷ més tard formes sense aquesta *A-* inicial: *Leca* diverses vegades en el *Llibre Roig* de Prats de Molló, de 1643, també *Leca* en l'any 1645, en les addicions a aquest llibre (fº 99v); en canvi crec que no és exacta la grafia «muntanyes de *Leca*», que hom atribueix a Francesc Comte (*Il·lustració dels Comtats de Rosselló*), 1586.¹⁸ A Corsaví (1934, 1959), i a *Leca* mateix en l'enquesta toponímica que vaig fer-hi (1959), vaig sentir *lékə*: a tots dos llocs neutralitzen la *è* i la *é*, però en el poble del Tec ja hi ha la distinció fonemàtica, com a Prats de Molló, i allà digueren *lékə* amb oberta (1959). Vall d'aglevats o pedra nua, i amb grans pasturatges i ramats.

Hi ha un homònim pre-pirinec, uns cinquanta kms. més al Sud, *Ri-de-lleca* (*ŕidəlékə*), vall amb torrent en

el Gironès (entre Montbó i Canet d'Adri).

D'altra banda, *Llec* és ben a prop de *Leca*, cap al NO., però separat per l'alt i ample massís de Prat-Cabrera, en el vessant Nord del Canigó, abocant aigües cap a la Tet: damunt el mapa no més de 7 o 8 km., però molts més en realitat a causa de la gran muntanya. També és una vall gran (més estreta i més llarga) i amb un poble més gran, parròquia i municipi: «*Vallem Leco* cum ecclesia Sancti Salvatoris», a. 845, com a dependència de Cuixà (CVIII de la col·lecció Baluze); *Lecho* 849 (Alart, *Bu. So. Agr. Pyr.-Or. x*, 1856, 81), doc. no sé si idèntic al que porta «in *Leco* ecclesiam», datat de 848-9 en la colle. d'Abadal sobre Eixalada i Cuixà; de la qual trec així mateix *Leco*, aa. 876 i 977, *Lecco* 879 (pp. 131, 149, 206, 163), *Lech* 1385 i 1395 (Alart, *DocGéogrHist.*, 18, 26); i *Lech* figura com un poble de només quatre focs en el cens de 1359.

En aquest cas guardem-nos de descartar que es tracti d'un nom d'origen merament romànic, com digué Fouché: admeto, en efecte, que podria ser un NP, car em consta com a cognom o malnom a St. Esteve del Monestir (*Llech* llista de cognoms de 1914), tinc nota d'uns camps «El Cotiu d'en *Llec*» entre Corbera i Cameles; i un lloc «a la hera d'en *Lec*» figura ja l'any 1382 en un doc. del Vivier de Fenollet (*InuLC*); però que vingui del b. ll. *laicus* adj. [possessió de gent secular], com ell suggereix (*Phon. Hist. Rouss.*, 37), encara que sigui concebible, semànticament és poc versemblant, i el fet de trobar-se sempre amb *e* i mai amb *ei* ni amb *ai* en els docs. dels Ss. IX-X (en tots sis, des de 845, cf. port. *leigo*), trobo que ens obliga a descartar-ho.¹⁹ Més aviat sembla raonable, vista l'antiguitat del NL, sospitar que sigui el NP el que tingui caràcter post-toponímic. Així i tot no oblidarem que *Laecus* està documentat com a nom de persona llatí (Schulze), i *Laico* com a NP germànic (Först., 996).

És considerable la quantitat de NLL semblants a aquests, que trobem més enllà dels nostres límits; i ens interessa perquè tots ells són suspects d'origen pre-romà i pertanyents a terres de substrat conèx, en un sentit o altre, amb el que suposem entorn del Canigó.

En el districte de Nimes, el poble de *Lèques*, que ja apareix com a *Lecas* en un doc. de c. 1160 (*Hist. de Lgd.* v, 1210). En el terme de Narbona l'illa de *La Clape*, duia abans el nom de *Lecas* en un doc. de 782, després *insula Lici* a. 821, *Licio* 855, *Leco* 1119, *insula vocata del Lec* el 322 etc. (Sabarthès, *Di. To. de l'Aude*); l'interès encara augmenta aquí, d'una banda perquè l'haver estat substituït aquest nom per *Clape*, mot que significa 'roca', pot suggerir que *Lec(as)* significués el mateix; d'altra banda, per si la duplictat *Lecas/Lec* tingués relació amb el contrast entre els nostres *Llec* i *Leca*.²⁰ El *TdF* ens informa que a l'Est de Marsella es dona el nom de *lou gou di Leco*, entre Cassis i La Ciutat, a un petit golf, «ainsi nommé à cause de certains rochers qui y affectent de loin la forme d'un quatre de chiffre»; i que hi ha un poble dit *La Lèque* prop de Fontvieille, i un altre prop del